

SOLNA STAD

Årsredovisning 2016

OMVÅRDNADSNÄMNDEN

ON/2017:27

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvarsområden	4
Viktiga händelser	4
Solna stads styrning	6
Mål och uppdrag	6
Nämndmål	6
Ekonomisk analys av utfall.....	10
Driftutfall	10
Verksamhetens kostnader	12
Verksamhetens intäkter	15
Investeringsutfall	15
Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering.....	15
Tvarsektoriella frågor	17
Internationellt.....	17
Likabehandling.....	17
Miljö	18
Medarbetare	18
Framtida utmaningar och förändringar.....	19
Konkurrensutsättning	20
Uppföljning av konkurrensplan	20
Internkontroll	20
Uppföljning av internkontrollplan.....	21
Verksamhetsmått	22

Sammanfattning

Viktiga händelser

Trygghetsboende i Huvudsta och Bergshamra. I april godkände kommunstyrelsen den detaljplan som gav klartecken för trygghetsbostäder i Huvudsta. Trygghetsboendet vänder sig till personer från 70 år och uppåt. Trygghetsboende som boendeform minskar steget mellan eget boende med hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Trygghetsboende ökar möjligheten till social samvaro med grannar och social service. Det krävs inget biståndsbeslut för att flytta in och ingen service ingår. Trygghetsboende erbjuder gemensamhetsutrymme för samvaro, hobby och rekreation. I juni gick startskottet för cirka 60 nya trygghetsbostäder i Bergshamra genom att en principöverenskommelse mellan staden och Bostadsstiftelsen Signalisten godkändes av kommunstyrelsen.

Digitala trygghetslarm. I juni avslutades utbytet av de gamla analoga trygghetslarmen. Numera har Solnas medborgare som är i behov av trygghetslarm, nya moderna och säkrare digitala trygghetslarm.

Certifiering av demensteam i hemtjänsten. Allt fler äldre kan och vill bo kvar i sin invanda hemmiljö trots stort omvårdnadsbehov. Det är därför viktigt att möta det förändrade omvårdnadsbehovet genom kompetensutveckling av personalen. Omvårdnadsförvaltningen har genomfört en certifiering av demensteam i hemtjänsten. Fyra hemtjänstföretag är numera certifierade. Syftet med att certifiera demensteam inom hemtjänsten är att få en jämn och säkrad kvalitet av insatser för personer med demenssjukdom.

Silviacertifiering av vård och omsorgsboenden. Under året har det pågått utbildningar på stadens vård- och omsorgsboenden för personal som ger vård och omsorg till personer med demenssjukdom. Det är en satsning som genomförts i samarbete med stiftelsen Silviahemmet och finansieras med statsbidrag som förvaltningen erhållit för arbetet med värdighetsgarantier i äldreomsorgen. I korthet innebär utbildningen att all personal på ett vård- och omsorgsboende oberoende av funktion får utbildning och kunskap om det bemötande som bidrar till en hög livskvalitet för en person med demenssjukdom.

Självständighetens labyrint. I samverkan med FOU.nu och sex kommuner togs en skrift fram 2015 i syfte att bidra med kunskap och inspiration till utveckling. Öka möjligheten till självständighet för personer med psykiska, neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar. Under 2016 har implementeringen av skriften påbörjats. Vidare har kunskap inhämtats om hur tekniska hjälpmedel kan öka självständigheten för den enskilde. Metoder för beställning och uppföljning har utvecklats.

Måluppfyllelse

Av nämndens fyra mål är två helt uppfyllda, ett mål till stor del uppfyllt och ett mål uppfylls inte år 2016.

Driftutfall

Omvårdnadsnämndens nettokostnader är 859,7 mkr vilket innebär ett underskott jämfört med budget på 13,4 mkr, vilket motsvarar 1,6 procent av nettobudgeten.

LSS-verksamheten redovisar ett underskott på 8,1 mkr jämfört med budget.

Underskottet beror främst på volymökningar för insatserna personlig assistans, boende vuxna och barn samt daglig verksamhet (15,8 mkr). Insatserna korttidstillsyn, avlösarservice och kontaktpersoner redovisar överskott beroende på volymminskning (1,8 mkr). Högre momsintäkter än budgeterat medför överskott om (1,1 mkr). I ovanstående insatser ingår även personer som är nyanlända. Omvårdnadsnämnden har fått ta del av statsbidraget för nyanlända som staden erhåller. Omvårdnadsnämnden kompenseras med 5,0 mkr för 2016.

SoL-verksamheten och övrig verksamhet redovisar ett underskott på 5,3 mkr jämfört med budget.

Vård- och omsorgsboende redovisar ett underskott på 0,1 mkr. Fler köpta platser medför högre kostnader jämfört med budget men kompenseras genom lägre kostnader för Frösunda vård- och omsorgsboende p.g.a. att platser avvecklats under året.

Hemtjänstverksamheten totalt redovisar ett underskott på 7,4 mkr. Underskottet beror huvudsakligen på högre kostnader för upphandlad hemtjänst enligt LOV, Lagen om Valfrihetssystem p.g.a. högre utförandegrad och volymökning. Underskottet reduceras genom lägre kostnader för anhöriganställda och övrig hemtjänst beroende på volymminskningar samt högre moms- och avgiftsintäkter. Humaniora hemtjänst redovisar ett överskott på 0,4 mkr.

Förebyggande verksamhet redovisar ett överskott på 2,5 mkr. Överskottet beror främst på att tidigare erhållna stimulansmedel för anhörigstöd ej förbrukats.

Avdelningen för myndighetsutövning redovisar ett underskott på 2,7 mkr beroende på ökade kostnader för bostadsanpassning.

Övrig verksamhet redovisar ett överskott på 2,4 mkr. Överskottet beror främst på att tidigare erhållna stimulansmedel för prestationsersättning utifrån registreringar i kvalitetsregister ej förbrukats. Överskottet reduceras genom högre IT-kostnader för konsulter, licenser mm samt högre förvaltningsövergripande kostnader.

Investeringsutfall

Nämndens investeringsutgifter är 1,8 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget på 1,0 mkr. Överskottet beror på senare start för projektet digitala läs inom hemtjänsten.

Nämndens ansvarsområden

Omvårdnadsnämnden ansvarar för stadens äldreomsorg samt för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Ansvarsområdet omfattar myndighetsutövning och verksamheterna styrs i stor utsträckning av socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Bland de verksamheter som nämnden ansvarar för finns boende, omsorg och service i ordinärt boende, daglig verksamhet, dagverksamhet, hälso- och sjukvård inom LSS-området m.m.

Viktiga händelser

Under denna rubrik beskrivs viktiga händelser och aktiviteter som genomförts inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde under 2016. Dessa viktiga händelser ska även ses som aktiviteter som kopplar mot de mål som omvårdnadsnämnden fastställt för sin verksamhet. Kapitlet är indelat utifrån nämndens fyra verksamhetsområden förebyggande arbete, hemtjänst, vård- och omsorgsboende och LSS.

Nedan följer exempel på viktiga händelser som direkt är kopplade till målen om trygghet, gott bemötande, nöjdhet och samverkan inom de fyra verksamhetsområdena.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete är en viktig del i omvårdnadsnämndens ansvarsområde. Det förebyggande arbetet är avsett att ge Solnas, framförallt äldre medborgare trygghet och möjliggöra självständighet så länge som möjligt.

Trygghetsboende i Huvudsta och Bergshamra. I april godkände kommunstyrelsen den detaljplan som gav klartecken för trygghetsbostäder i Huvudsta. Trygghetsboendet vänder sig till personer från 70 år och uppåt. Trygghetsboende som boendeform minskar steget mellan eget boende med hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Med trygghetsboende ökar möjligheten till social samvaro med grannar och social service. Det krävs inget biståndsbeslut för att flytta in och ingen service ingår. Däremot erbjuder trygghetsboende gemensamhetsutrymme för samvaro, hobby och rekreation. Bostadsstiftelsen Signalisten ansvarar för byggnation och drift av fastigheten som kommer att uppföras i anslutning till Skoga vård- och omsorgsboende.

I juni gick startskottet för cirka 60 nya trygghetsbostäder i Bergshamra genom att en principöverenskommelse mellan staden och Bostadsstiftelsen Signalisten godkändes av kommunstyrelsen.

Digitala trygghetslarm. I juni avslutades utbytet av de gamla analoga trygghetslarmen. Numera har Solnas medborgare som är i behov av trygghetslarm, nya moderna och säkrare digitala trygghetslarm. Trygghetslarm är en tjänst för att påkalla hjälp vid oförutsedda händelser och är avsedda att användas vid akuta situationer.

Vaksam i vardagen. Både under våren och hösten 2016 har ett antal studiecirkel "Vaksam i Vardagen" genomförts i samverkan med omvårdnadsförvaltningens medarbetare, lokalpolisen, Brottsofferjouren och ABF. Syftet är att ge våra äldre medborgare kunskap och möjlighet att bli mer vaksam i olika situationer samt att öka känslan av trygghet i vardagen. Studiecirkelarna har varit mycket uppskattade och deltagarna säger sig känna mer trygghet i vardagen efter att ha deltagit i studiecirkelarna.

Hemtjänst

Hemtjänst ges till personer som behöver stöd i den dagliga livsföringen och består av insatser som utförs i den enskildes hem. Insatserna kan ges under dygnets alla timmar och kan vara allt från personlig omvårdnad till serviceinsatser.

Certifiering av demensteam i hemtjänsten. Allt fler äldre kan och vill bo kvar i sin invanda hemmiljö trots stort omvårdnadsbehov. Det är därför viktigt att möta det förändrade omvårdnadsbehovet genom kompetensutveckling av den personal som ska arbeta i den äldres hem. Omvårdnadsförvaltningen har därför

genomfört en certifiering av demensteam i hemtjänsten. I maj mottog fyra av stadens hemtjänstföretag certifieringsbevis. Syftet med att certifiera demensteam inom hemtjänsten är att få en jämn och säkrad kvalitet av insatser för personer med demenssjukdom. Genom utbildningen säkerställs en god kunskapsnivå hos medarbetare i hemtjänsten. Samtidigt tydliggörs för kunden och dennes närstående vilka hemtjänstutförare som har specifik kunskap inom området.

De certifierade företagen är Humaniora hemtjänst, Mica Omsorg, Adela omsorg och 1:a Hemtjänstkompaniet. Respektive företags medarbetare mottog diplom för genomförd utbildning. Utbildning av ytterligare medarbetare inom de certifierade hemtjänstföretagen fortsatte under hösten och i november mottog dessa medarbetare sina diplom för genomförd utbildning.

Vård och omsorgsboende

Vård och omsorgsboende ges till personer med ett stort omvårdnadsbehov. Inom boendet kan finnas både korttidsplatser och permanenta platser för personer med demenssjukdom eller personer som har somatiska åkommor.

Silvificering av vård och omsorgsboenden. Under i stort sett hela 2016 har det pågått utbildningar på stadens vård- och omsorgsboenden för personal som ger vård- och omsorg till personer med demenssjukdom. Det är en otroligt stor satsning som genomförs i samarbete med och ledd av stiftelsen Silviahemmet. Genomförandet av denna utbildning har varit möjlig tack vare de stadsbidrag som förvaltningen erhållit för sitt tidigare arbete med värdighetsgarantier i äldreomsorgen. Syftet med utbildningssatsningen är att bidra till högsta möjliga livskvalitet för de personer som drabbats av en demenssjukdom och som bor på något av stadens boenden. I korthet innebär det att all personal på ett vård- och omsorgsboende oberoende av funktion får utbildning och kunskap om det bemötande som bidrar till en hög livskvalitet för en person med demenssjukdom. Efter genomförd utbildning får boendet ett certifikat och åtar sig samtidigt att genomföra regelbundna reflektionssamtal i alla delar av verksamheten. Certifieringen omprövas vart tredje år med kompletterade utbildning för nya medarbetare.

Palliativa ombud i verksamheten. Personal som arbetar inom äldreomsorgen möter ofta människor i livets slut och behöver därför kunskap för att kunna bemöta de äldre och deras närstående. Det är viktigt att genom kunskaps- och utbildningssatsningar stärka den personal som arbetar med personer i livets slut. Det sker bl.a. genom nätverksträffar för palliativa ombud. I januari 2016 fick Solnas nya palliativa ombud sina diplom och det finns numera drygt 80 palliativa ombud på vård- och omsorgsboenden varav några finns även i hemtjänsten. Även arbetet med den nya nationella vårdplanen vid palliativ vård har fortsatt under året och där har Solna bidragit till utveckling i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund.

Digitala trygghetslarm. För att säkerställa trygghet för våra äldre som bor på vård- och omsorgsboenden i staden genomförde omvårdnadsnämnden juni 2015 en upphandling av leverantör för utbyte av nuvarande larmsystem till moderna digitala trygghetslarm. Nuvarande larmsystem är gammalt och i flera fastigheter finns inte reservdelar att tillgå. Under 2016 har utbyte av de gamla larmen skett på Berga, Skoga och Polhemsgården. Utbytet beräknas fortsätta under 2017 för tre boenden (Björkgården, Oskarsro och Hallen) och under 2018 för resterande två vård- och omsorgsboenden (Ametisten och Tryggheten).

Nytt äldreboende i Råsunda. I mars 2016 invigdes ett nytt vård- och omsorgsboende. Boendet drivs av Aleris, har 62 platser och är en helt privat verksamhet. Verksamheten riktar sig till personer över 65 år med psykisk funktionsnedsättning och har sport och hälsa som sin profil. Omvårdnadsnämnden har tecknat avtal med verksamheten för köp av enstaka platser vid behov.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning LSS

LSS-lagstiftningen omfattar 10 insatser varav omvårdnadsnämnden är ansvarig för nio och ges till personer som bedömts omfattas av lagen. Det finns även personkretsområden såsom utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd, bestående av begåvningsmässig funktionsnedsättning efter hjärnskada och varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som inte beror på normalt åldrande och som förorsakar stora svårigheter i den dagliga livsföringen.

Självständighetens labyrint. I samverkan med FOU.nu och sex kommuner i nordvästra Stockholm har i november 2015 en skrift tagits fram i syfte att bidra med kunskap och inspiration till utveckling som ska öka möjligheten till självständighet för personer med psykiska, neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar. Under 2016 har implementeringen av skriften påbörjats och flera studiebesök har ägt rum för att inhämta kunskap om hur verksamheterna på bästa sätt kan stärka brukarnas möjlighet till självständighet inom daglig verksamhet, grupp- och servicebostäder. Vidare har kunskap inhämtats om hur tekniska hjälpmedel kan öka självständighet för den enskilde. I syfte att öka självständighetsperspektivet vid

uppföljning och beställning av insatser har metoder utvecklats för att bättre kunna både beställa och följa upp självständighetsperspektivet hos utföraren.

Lågaffektivt bemötande. 170 medarbetare, chefer och nyckelpersoner inom funktionshinderområdet har genomgått utbildning i lågaffektivt bemötande. Syftet med utbildningen är att öka medarbetarnas kunskaper om hur stress, kravställande och brister i kommunikationen kan leda till utmanande beteenden hos personer med funktionsnedsättningar och hur dessa beteenden kan förebyggas med ett lågaffektivt bemötande. Utbildningen ska bidra till ett arbetssätt där tvångs- och begränsningsåtgärder minskar genom att personalen kan anpassa sitt stöd till brukaren.

LSS-mässa riktad till barn och skolungdomar och daglig verksamhet. Under både våren och hösten 2016 har förvaltningen i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen återigen anordnat två uppskattade mässor. Under våren var mässan riktad till barn, ungdomar och vårdnadshavare i behov av någon form av korttidsvistelse och under hösten riktades mässan till personer som har eller kommer att vara i behov av daglig verksamhet. På plats fanns även utförare och personal från de olika verksamheterna samt personal från förvaltningens staber och avdelningar.

Funkis Mello. Även i år har Solnas deltävling inför FunkisMello ägt rum på Kulturskolan. Deltävlingen är ett samarbete mellan omvårdnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. En härligt underhållande kväll med nio finalister som framförde sina bidrag. En enad jury som tillsammans med åhörarröster korade vinnarbidraget som kommer att representera Solna i nästa FunkisMello på Cirkus i april 2017.

Solna stads styrning

Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras om till kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering lämnas till kommunfullmäktige vid två tillfällen under året, per 30 april och 31 augusti. Dessutom lämnas en årsredovisning per 31 december.

Mål och uppdrag

Nämndmål

Kommunfullmäktige har i stadens verksamhetsplan och budget för 2016 beslutat om följande nämndmål. Nämndmålen följs i första hand upp i delårsrapporten per augusti samt i årsredovisningen.

Status	Nämndmål
 Målet är uppfyllt år 2016.	Solnabor 65 år och äldre som har hemtjänst, boende på vård- och omsorgsboende och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga, få ett gott bemötande och vara nöjda.
 Målet är uppfyllt år 2016.	Omvårdnadsnämnden ska säkerställa att insatser ges utifrån brukarnas behov med fokus på ett helhetsperspektiv, i bred samverkan med andra

Status	Nämndmål
	nämnder, landstinget och myndigheter.
 Målet uppfylls inte år 2016.	Omvårdnadsnämnden ska fortsätta arbetet med boendialternativ på hemmaplan i Solna för personer med funktionsnedsättning.
 Målet är till stor del uppfyllt år 2016.	Av de med hemtjänst ska andelen som upplever ensamhet minska.

Solnabor 65 år och äldre som har hemtjänst, boende på vård- och omsorgsboende och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga, få ett gott bemötande och vara nöjda.

 Målet är uppfyllt år 2016.

Måluppfyllelsen för trygghet, gott bemötande och nöjdhet mäts i första hand genom den årliga nationella brukarundersökningen för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Brukarundersökningen för 2016 visar att nöjdheten med hemtjänsten i sin helhet ligger på en högre nivå jämfört med föregående år, 87 procent jämfört med 84 procent året innan. I jämförelse med Stockholms stad är resultatet bättre och det är ungefär på samma nivå jämfört med andra kommuner i Stockholms län, men något lägre än riket.

Andelen som får ett bra bemötande i hemtjänsten är något högre jämfört med tidigare år, 98 procent jämfört med 96 procent året innan. I jämförelse med Stockholms stad, jämfört med andra kommuner i Stockholms län och riket är resultatet något högre.

Andelen med hemtjänst som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten är på samma nivå jämfört med tidigare år, 80 procent. I jämförelse med Stockholms stad är resultatet på samma nivå, jämfört med andra kommuner i Stockholms län och riket är resultatet lägre.

Brukarundersökningen för 2016 visar att nöjdheten med vård- och omsorgsboendet i sin helhet jämfört med föregående år ligger på en högre nivå, 85 procent jämfört med 81 procent året innan. Resultatet är bättre i jämförelse med Stockholms stad, andra kommuner i Stockholms län och något bättre än riket.

Andelen som får ett bra bemötande från personalen på vård- och omsorgsboende är något högre jämfört med tidigare år 93 procent jämfört med 91 procent året innan. I jämförelse med Stockholms stad, andra kommuner i Stockholms län är resultatet på ungefär samma nivå och jämfört med riket är resultatet något sämre.

Andelen som känner sig trygg på sitt vård- och omsorgsboende är högre jämfört med tidigare år, 89 procent jämfört med 85 procent året innan. Resultatet är högre i jämförelse med Stockholms stad och något bättre än andra kommuner i Stockholms län och på samma nivå som riket.

Brukarundersökning för personer med funktionsnedsättning görs vartannat år och under 2016 har ingen brukarundersökning genomförts.

Avtalsuppföljning på gruppboendena visar att brukarna generellt får ett bra bemötande samt att det finns ledningssystem med rutiner hos alla utförare.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- För att uppnå målet har nämnden fortsatt sina kompetenshöjande insatser genom att erbjuda vårdbiträden undersköterskeutbildning, olika kortare utbildningar och inspirationsdag för LSS personal. Det är 52 procent undersköterskor i hemtjänst att jämföra med år 2015 då det var 51 procent och på boende är det 85 procent undersköterskor att jämföra med 74 procent år 2015.
- Alla vård- och omsorgsboenden kommer att bli Silviacertifierade dvs. all personal har genomgått en demensutbildning under året.
- Fyra hemtjänstutförare har genomgått en utbildning i bemötande av personer med demenssjukdom och har fått en demenscertifiering.
- Alla utförare har egna utvecklingsplaner med planerade aktiviteter för bl.a. bättre bemötande, ökad trygghet och nöjdhet. Aktiviteter och resultat har följts upp av förvaltningen enligt omvårdnadsnämndens uppföljningsplan för 2016.
- Moderna trygghetslarm har installerats hos alla kunder som bor i ordinärt boende som har trygghetslarm. På vård- och omsorgsboenden pågår utbyte till modern larmutrustning vilket stödjer målet positivt.
- Förvaltningen har fortsatt att följa upp personalkontinuiteten för hemtjänstkunder som har flera hjälpinsatser per dag. Varje månad följs statistiken upp i ett verksamhetssystem med återkoppling till

utförarna. Personalkontinuiteten i hemtjänsten ligger på en fortsatt god nivå. Resultatet är bättre i jämförelse med Stockholms stad, andra kommuner i Stockholms län och riket.

- Förvaltningen har regelbundet under året följt upp registreringar i nationella kvalitetsregistren palliativa registret, Senior Alert och BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom). Registreringarna fortsätter att öka i antal, vilket stödjer målet positivt. Andel registreringar i palliativa registret där validerad smärtskattning utförts är 73 procent jämfört med 56 procent år 2015. Andel riskbedömningar i Senior Alert där risk föreligger med minst en planerad åtgärd är 74 procent jämfört med 61,5 procent år 2015. I BPSD registret har 185 registreringar gjorts och 138 uppföljningar (en ny kvalitetsindikator).
- En stor utbildningssatsning för 170 personer på gruppboenden och daglig verksamhet i lågaffektivt bemötande har genomförts under året. Syftet med utbildningen är att öka medarbetarnas kunskaper om hur stress, kravställande och brister i kommunikationen kan leda till utmanande beteenden hos personer med funktionsnedsättningar och hur dessa beteenden kan förebyggas med ett lågaffektivt bemötande. Utbildningen ska bidra till ett arbetssätt där tvångs- och begränsningsåtgärder minskar genom att personalen kan anpassa sitt stöd till brukaren.

Omvårdnadsnämnden ska säkerställa att insatser ges utifrån brukarnas behov med fokus på ett helhetsperspektiv, i bred samverkan med andra nämnder, landstinget och myndigheter.

● Målet är uppfyllt år 2016.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- Det finns en samverkansöverenskommelse mellan socialnämnden och omvårdnadsnämnden. Styrgruppen för samverkansavtalet har haft tre möten under året. Skriftliga rutiner har utarbetats inom verksamhetsområden där förvaltningarna behöver samarbeta. Som exempel på gemensamma rutiner kan rutiner kring riskbruk, missbruk och beroende nämnas. Dessutom har förvaltningarna haft två gemensamma utbildningstillfällen för medarbetarna.
- Det finns ett vårdsamverkansavtal med alla vårdcentraler i Solna samt med Jakobsbergs- och Danderydsgeriatriken och Nordvästrehabiliteringen. Styrgruppen för vårdsamverkansavtalet har haft fyra möten under året. Under året har styrgruppen beslutat att Samordnad individuell plan (SIP) är ett fokusområde. Uppföljning under hösten visar att arbetet med SIP fortskrider positivt och de verksamheter som har genomfört SIP är positiva till arbetssättet som gynnar patienterna/kunderna och de olika professionerna. Det blir tydligt för alla vem som ansvarar för vad. Rutiner för Samordnad individuell plan samt skriftliga gemensamma rutiner har utarbetats för vård- och omsorg om personer med demenssjukdom, nutritionsproblematik och funktionsbevarande aktiviteter.
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska har haft regelbundna möten med läkarna för vård- och omsorgsboenden. Det har bl.a. pågått ett samverkansprojekt tillsammans med läkarna för att förebygga fallolyckor på vård- och omsorgsboendena. Samverkansprojektet kommer att fortsätta under 2017.
- LSS hälso- och sjukvårdsteamet har under året i samarbete med landstinget utformat samarbetsrutiner.
- I samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen genomfördes en LSS-mässa för barn, ungdomar och deras vårdnadshavare i behov av korttidsvistelse och en mässa för personer som har eller kommer att vara i behov av daglig verksamhet. På plats fanns utförare och personal från verksamheterna samt personal från förvaltningarnas staber och avdelningar som informerade och svarade på frågor.
- Nämnden har två akademier, en för äldre och en för personer med funktionsnedsättning i vilka ingår FOU.nu, FOU Södertörn, Karolinska institutet, Consensus (Vård- och omsorgscollege), representanter från brukarorganisationer och handikappkonsulenten. Syftet med akademierna är att gemensamt verka för en vård- och omsorg med hög kvalitet.
- Avtal har tecknats med Röda Korsets och Karolinska institutets sjuksköterskeutbildningar avseende praktikplatser och handledarutbildning.
- Det finns ett etablerat samarbete med Röda Korset, SPF och Ett levande Hagalund och andra volontärer för att bryta social isolering, ge social stimulans, friskvård och kulturaktiviteter.
- Flera medarbetare har ingått i olika arbetsgrupper på KSL och SKL.

Omvårdnadsnämnden ska fortsätta arbetet med boendialternativ på hemmaplan i Solna för personer med funktionsnedsättning.

■ Målet uppfylls inte år 2016.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse:

- Sedan 2009 har nämnden i sin verksamhetsplan och budget beskrivit sitt behov av gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning. Sedan 2013 har även behovet tagits med i nämndens investeringsbudget.
- Förvaltningen har mellan åren 2010 - 2013 arbetat med hemflyttning av personer med funktionsnedsättning som haft boende i andra kommuner. År 2010 kunde inflyttning ske till en ny gruppboendestad på Hagalundsgatan. År 2013 öppnades en ny gruppboendestad på Jungfrudansen samt fyra serviceboendestäder på Anderstorpsvägen. Förutom dessa två boenden har förvaltningen sedan 2013 samarbete med Signalisten för förhyrning av service- och träningsboendestäder.
- Utöver dessa åtgärder har förvaltningen utvecklat boendestödet så att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna bo i ordinärt boende med stöd av boendestödare.
- Behovet av service och gruppboende är stort och planering i samarbete med miljö- och byggnadsförvaltningen samt stadsledningsförvaltningen pågår. Det är osäkert när byggandet av nya boenden kan komma igång.
- Det finns planer på ett antal grupp- och serviceboendestäder, Gränsgatan/Råsundavägen planerades bli färdig under 2017, men efter att detaljplanen överklagats är det troligare att det blir färdigt först 2018. Södra Långgatan kan möjligen också bli färdigställt 2018.
- Ytterligare planer finns på Parkvägen/Stråkvägen för 10 serviceboendestäder, detaljplanearbete pågår. På Ankdammsgatan finns planer för 12 serviceboendestäder där detaljplanearbete pågår.
- I området Stora Frösunda (Kolonnvägen) finns en antagen detaljplan med 10 serviceboendestäder, oklart när byggandet kan påbörjas. I Kolonnvägens förlängning, vid Ballongberget planeras ytterligare en gruppboendestad och fem serviceboendestäder, detaljplanearbete pågår.
- Vidare finns planer för gruppboendestäder och serviceboendestäder på Råsundavägen/Charlottenburgsvägen, Järva krog (Vallgatan eller Galoppvägen), Solna centrum, Bergshamra, Huvudsta och Haga. Det är dock oklart när i tiden de kan bli klara för inflyttning.

Av de med hemtjänst ska andelen som upplever ensamhet minska.

▲ Målet är till stor del uppfyllt år 2016.

Brukarundersökningen för 2016 visar att de med hemtjänst som besväras av ensamhet är på samma nivå som år 2015, dvs. 54 procent. Sedan år 2013 har resultatet förbättrats med 4 procent. I jämförelse med Stockholms stad, andra kommuner i Stockholms län och riket är resultatet på samma nivå. Det är 12 procent som uppger att de ofta besväras av ensamhet och 42 procent som uppger att de då och då besväras av ensamhet och det är samma nivå som 2015, år 2014 var det 15 procent som ofta besvärades av ensamhet och 42 procent som då och då besvärades av ensamhet. Av de som har svarat på brukarundersökningen år 2016 är det 38 procent som är närstående och eller god man.

Biståndshandläggarna har gjort individuppföljningar hemma hos 432 kunder och i den undersökningen upplever endast 20 procent att de alltid eller oftast besväras av ensamhet. Det är 75 procent som uppger att de sällan eller aldrig besväras av ensamhet. De kunder som har svarat att de alltid eller oftast besväras av ensamhet har fått en fråga om det finns något som gör att de känner sig mindre ensamma. Svaret från flertalet av de tillfrågade har varit att komma utanför hemmet för att promenera, träffa andra och för sociala aktiviteter.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- Det finns sju seniorträffar som alla har som verksamhetsmål att ge möjlighet till social gemenskap och minska upplevelsen av ensamhet. En av seniorträffarna har under året en ny mötesplats för personer med demenssjukdom och psykisk ohälsa.
- Vänntjänsten i Solna syftar till att bryta ofrivillig isolering och ensamhet hos äldre. Vänntjänst drivs i samverkan mellan omvårdnadsförvaltningen, Röda Korset och Äldreforum och kan göra besök i hemmet för en pratstund, erbjuda högläsning, promenader eller annan aktivitet.

- Förebyggande hembesök innebär att solnabor som inte har hemtjänst och som fyller 80 år och från i år även de som fyller 90 år erbjuds ett hembesök av en arbetsterapeut. Besöken syftar till att ge information om stadens utbud av service och aktiviteter. Under året har arbetsterapeuten besökt 202 personer. Det var 294 personer som erbjöds hembesök. Arbetsterapeuten har i 70 procent av besöken förmedlat kontakt till primärvårdsrehab för utprovning av hjälpmedel samt för intyg för bostadsanpassning.
- Certifiering av demensteam i hemtjänst startade under året och syftar till bättre bemötande och vård- och omsorg hos personer med demenssjukdom.
- Flera av förvaltningens projekt samt utbildningsåtgärder ska leda till bl.a. minskad upplevelse av ensamhet.

Ekonomisk analys av utfall

Driftutfall

Omvårdnadsnämndens nettokostnader är 859,7 mkr, vilket innebär ett underskott jämfört med budget på 13,4 mkr, vilket motsvarar 1,6 procent av nettobudgeten.

Intäkterna är 45,9 mkr högre jämfört med budget. Överskottet förklaras främst av ökade stimulansmedel i form av statsbidrag (22,1 mkr), prestationsbaserat driftbidrag (7,3 mkr), statsbidrag för nyanlända (5,0 mkr), högre intern ersättning till Humaniora hemtjänst p.g.a. volymökning (3,8 mkr), högre ersättning från försäkringskassan för personlig assistans p.g.a. volymökning (2,7 mkr), ökade moms- och avgiftsintäkter (2,2 mkr) samt övriga intäkter (2,8 mkr).

Kostnaderna är 59,3 mkr högre jämfört med budget. Underskottet förklaras främst av ökade kostnader finansierade genom stimulansmedel (18,4 mkr), högre vårdavgifter p.g.a. volymökningar (24,3 mkr), högre kostnader för personlig assistans p.g.a. volymökning (4,5 mkr), högre internbidrag (3,8 mkr) till Humaniora hemtjänst, ökade kostnader för bostadsanpassning (2,6 mkr), ökade IT-kostnader för konsulter, licenser mm (1,6 mkr) samt löneökningar och övrigt (4,1 mkr).

Nettokostnadsökning mellan 2015 och 2016

Nämndens nettokostnader är 36,1 mkr högre 2016 jämfört med 2015.

Intäkterna är 31,1 mkr högre 2016 jämfört med 2015, vilket huvudsakligen förklaras av högre intäkter i form av statsbidrag för bl.a. ökad bemanning inom äldreomsorgen, omvårdnadslyftet, kunskapsutveckling för baspersonal inom äldre- och funktionshindersomsorgen, prestationsbaserad ersättning, högre intern ersättning till Humaniora hemtjänst p.g.a. volymökning och avtalsenligt index samt statsbidrag för nyanlända.

Kostnaderna är 67,2 mkr högre jämfört med 2015, vilket främst beror på volymökningar, högre kostnader för bidrag till verksamheter i samband med utfördelning av erhållna stimulansmedel samt avtalsenliga indexuppräknings.

Driftredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens intäkter	203 911	189 152	235 033	45 881	31 122
Verksamhetens kostnader	-1 027 524	-1 035 418	-1 094 720	-59 302	-67 196
Nettokostnader	-823 613	-846 266	-859 687	-13 421	-36 074

I nedanstående tabell redovisas resultatet per verksamhetsområde.

Verksamheter enligt SoL och övrig verksamhet

SoL-verksamheten och övrig verksamhet redovisar ett underskott på 5,3 mkr jämfört med budget. Underskottet beror huvudsakligen på högre kostnader för upphandlad hemtjänst enligt LOV, Lagen om Valfrihetssystem, högre kostnader för bostadsanpassning samt högre IT-kostnader. Underskotten kompenseras till en del genom att tidigare erhållna stimulansmedel ej förbrukats fullt ut.

Vård- och omsorgsboende redovisar ett underskott på 0,1 mkr jämfört med budget. Fler köpta platser medför

3,3 mkr högre kostnader jämfört med budget, men kompenseras genom 3,4 mkr lägre kostnader för Frösunda vård- och omsorgsboende p.g.a. att platser avvecklats under året. Fler tomtygnsavdrag medför 0,4 mkr lägre kostnader jämfört med budget. Momsintäkterna blev 0,6 mkr lägre än budgeterat.

Hemtjänstverksamheten totalt redovisar ett underskott på 7,4 mkr. Underskottet beror på 10,2 mkr högre kostnader för upphandlad hemtjänst enligt LOV, Lagen om Valfrihetssystem p.g.a. högre utförandegrad (7,7 mkr) och volymökning (2,5 mkr). Underskottet reduceras genom 0,6 mkr lägre kostnader för anhöriganställda och övrig hemtjänst beroende på volymminskningar samt 1,8 mkr högre moms- och avgiftsintäkter. Humaniora hemtjänst redovisar ett överskott på 0,4 mkr.

Förebyggande verksamhet redovisar ett överskott på 2,5 mkr. Överskottet beror främst på att tidigare erhållna stimulansmedel för anhörigstöd ej förbrukats 1,1 mkr. Lägre personalkostnader än budgeterat 0,7 mkr samt 0,5 mkr högre avgiftsintäkter än budgeterat.

Avdelningen för myndighetsutövning redovisar ett underskott på 2,7 mkr beroende på ökade kostnader för bostadsanpassning.

Övrig verksamhet redovisar ett överskott på 2,4 mkr. Överskottet beror på att tidigare erhållna stimulansmedel för prestationsersättning utifrån registreringar i kvalitetsregister ej förbrukats (5,8 mkr). Överskottet reduceras genom högre IT-kostnader för konsulter, licenser m.m. (2,2 mkr), högre förvaltningsövergripande kostnader som underhåll av lokaler (0,8 mkr), övertalig personal (0,2 mkr) samt för rehabinsatser och friskvård (0,2 mkr).

Omsorg om funktionshindrade enligt LSS

LSS-verksamheten redovisar ett underskott på 8,1 mkr jämfört med budget. Underskottet beror främst på volymökningar för insatserna personlig assistans, boende vuxna och barn samt daglig verksamhet.

Insatsen personlig assistans LSS står för största underskottet 6,5 mkr, vilket beror på volymökningar samt att försäkringskassans striktare bedömning av de grundläggande behoven har medfört en förskjutning från insatsen personlig assistans med statlig ersättning till personlig assistans LSS. Även ombedömningar från försäkringskassan leder i vissa fall till att försäkringskassan drar in rätten om assistans vilket medför en högre kostnad för kommunen.

Insatserna boende vuxna och barn 4,4 mkr och daglig verksamhet 4,9 mkr redovisar underskott jämfört med budget p.g.a. volymökningar.

I ovanstående insatser ingår även personer som är nyanlända. Omvårdnadsnämnden får därför ta del av det statsbidrag för nyanlända som staden erhåller. Omvårdnadsnämnden kompenseras med 5,0 mkr för 2016.

Insatserna korttidstillsyn, avlösarservice och kontaktpersoner redovisar överskott på 1,8 mkr beroende på volymminskning. Momsintäkterna blev 1,1 mkr högre än budgeterat.

Driftredovisning per verksamhetsområde 2016 (tkr)

Nettokostnader	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Vård- och omsorgsboende	-374 291	-385 680	-385 796	-116	-11 505
Hemtjänst	-162 230	-165 661	-173 060	-7 399	-10 830
Omsorg om funktionshindrade enligt LSS	-200 454	-206 630	-214 743	-8 113	-14 289
Förebyggande verksamhet	-15 732	-18 772	-16 290	2 482	-558
Avdelningen för myndighetsutövning	-33 042	-33 609	-36 280	-2 671	-3 238
Övrig verksamhet	-37 864	-35 914	-33 518	2 396	4 346
Summa	-823 613	-846 266	-859 687	-13 421	-36 074
<i>varav SoL och övrig verksamhet</i>	<i>-623 159</i>	<i>-639 636</i>	<i>-644 944</i>	<i>-5 308</i>	<i>-21 785</i>
<i>varav LSS</i>	<i>-200 454</i>	<i>-206 630</i>	<i>-214 743</i>	<i>-8 113</i>	<i>-14 289</i>

Utfall kostnader 2014 - 2016 Vård- och omsorgsboende (tkr)

Kostnaderna för vård- och omsorgsboende (exklusive avgifter och momskompensation) har ökat med 11,2 mkr mellan 2015 och 2016, ökningen motsvarar 2,4 procent. Ökningen beror på avtalsenliga indexuppräknningar samt volymökningar. Mellan 2014 och 2015 ökade kostnaderna med 7,7 mkr, vilket motsvarar 1,7 procent.

Vård- och omsorgsboende	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Förändring 2015-2016	Förändring %
Entreprenad	328,0	333,4	323,2	-10,2	-3,1 %

Vård- och omsorgsboende	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Förändring 2015-2016	Förändring %
Egen regi, Skoga	67,7	68,7	69,9	1,2	1,7 %
Köpta platser	54,5	55,8	76,0	20,2	36,2 %
Summa	450,2	457,9	469,1	11,2	2,4 %

Kostnadsminskningen för entreprenad beror på att avtalet med Frösunda vård- och omsorgsboende upphörde 30 november. Från 1 december finns ett avvecklingsavtal för 9 demensplatser. Kostnadsökningen för köpta platser beror dels på att 15 platser som tidigare ingick i entreprenadavtalet för Frösunda sedan 1 december köps som enstaka platser enligt LOV-avtal, dels har fler enstaka platser köpts, främst enligt LOV-avtal, utanför kommunen. Kostnadsökningen för egen regi beror på löne- och prisökningar.

Utfall kostnader 2014 - 2016 Upphandlad hemtjänst enligt LOV (tkr)

Kostnaderna för upphandlad hemtjänst enligt LOV (exklusive avgifter och momskompensation) har ökat med 10,9 mkr mellan 2015 och 2016, ökningen motsvarar 7,0 procent. Ökningen beror främst på högre utförandegrad, avtalsenliga indexuppräknings samt volymökning. Mellan 2014 och 2015 ökade kostnaderna med 9,3 mkr vilket motsvarar 6,3 procent.

Upphandlad hemtjänst enligt LOV	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Förändring 2015-2016	Förändring %
Privata hemtjänstutförare	110,3	110,8	116,9	6,1	5,5 %
Humaniora hemtjänst	36,9	45,7	50,5	4,8	10,5 %
Summa	147,2	156,5	167,4	10,9	7,0 %

Humaniora hemtjänsts andel av den upphandlade hemtjänsten har ökat från 25 procent år 2014 till 30 procent 2016, vilket till stor del är förklaringen till den högre kostnadsökningen. Per den 31 december 2016 var antalet kunder 1054. Humaniora hemtjänst hade 382 kunder vilket motsvarar 36 procent. Fem företag har 90 procent av antalet kunder.

Utfall kostnader 2014 - 2016 LSS-verksamhet (tkr)

Kostnaderna för LSS-verksamheten (exkl avgifter och momskompensation) har ökat med 20,4 mkr mellan 2015 och 2016, ökningen motsvarar 9,8 procent. Ökningen beror främst på volymökningar men även avtalsenliga indexuppräknings. Mellan 2014 och 2015 ökade kostnaderna med 11,4 mkr, vilket motsvarar 5,8 procent.

Omsorg om funktionshindrade enl LSS	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Förändring 2015-2016	Förändring %
Boende vuxna o barn inkl HSL	104,0	106,0	118,6	12,6	11,9 %
Daglig verksamhet	36,5	41,4	45,3	3,9	9,4 %
Korttidstillsyn, korttidsvistelse	12,9	12,6	12,0	-0,6	-4,8 %
Ledsagare, avlösare, kontaktperson	5,7	5,6	5,7	0,1	1,8 %
Personlig assistans, LSS	12,3	16,1	20,3	4,2	26,1 %
Personlig assistans, försäkringskassan	25,6	26,7	26,9	0,2	0,7 %
Summa	197,0	208,4	228,8	20,4	9,8 %

I kostnadsökningen avseende boende vuxna och barn inkl. HSL ingår 3,3 mkr som avser kostnader för övertagandet av hälso- och sjukvård i bostad med särskild service och i daglig verksamhet. Verksamheten övertogs 1 oktober 2015. Därutöver ingår även kostnader för fler köpta platser. Kostnadsökningen för daglig verksamhet beror på volymökningar.

Den stora kostnadsökningen för personlig assistans beror på volymökningar samt att försäkringskassans striktare bedömning av de grundläggande behoven har medfört en förskjutning från insatsen personlig assistans med statlig ersättning till personlig assistans LSS. Även ombedömningar från försäkringskassan leder i vissa fall till att försäkringskassan drar in rätten om assistans, vilket medför en högre kostnad för kommunen.

Verksamhetens kostnader

Nedan beskrivs större förändringar inom nämndens större kostnadsområden, som skett 2016 jämfört med 2015.

Kontoklass 4 (Anläggningstillgångar mm). Största kostnaden inom kontoklass 4 avser kostnader för köp av huvudverksamhet. Förändringen beror främst på avtalsenliga indexuppräknings och volymökningar samt driftbidrag till privata utförare i samband med utfördelning av erhållna stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen. Även kostnader för bostadsanpassningsbidrag ingår här och förändringen beror på volymökning.

Kontoklass 7 (Övriga verksamhetskostnader). Största kostnaden inom kontoklass 7 avser internbidrag till Humaniora hemtjänst. Förändringen beror på volymökning och avtalsenlig indexuppräknning, kurs- och utbildningskostnader i samband med förbrukning av stimulansmedel, främst omvårdnadslyftet och utveckling av värdegrundsarbetet samt konsultkostnader främst inom IT-området.

Kontoklass 6 (Övriga verksamhetskostnader). Största kostnaden inom kontoklass 6 avser lokalhyror. Minskningen av kostnaderna beror främst på minskad lokalhyra för Frösunda vård- och omsorgsboende beroende på avveckling av platser.

Utfall kostnader 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 4 (Anläggningstillgångar mm.)	-661 979	-712 754	7,7 %
Kontoklass 5 (Löner mm.)	-210 879	-216 262	2,6 %
Kontoklass 6 (Övriga verksamhetskostnader)	-76 510	-75 498	-1,3 %
Kontoklass 7 (Forts. övriga verksamhetskostnader)	-75 747	-87 914	16,1 %

Köp av huvudverksamhet

I Solna finns totalt nio vård- och omsorgsboenden. Av dessa drivs sju på entreprenad enligt en tidigare genomförd LOU upphandling, ett drivs i egen regi och ett drivs sedan den 1 december 2015 i privat regi, enligt särskilt avtal. Förutom dessa platser köper omvårdnadsnämnden vid behov, ett 100-tal platser, främst enligt LOV, utanför kommunen. Under 2016 har totalt 832 personer bott på något av ovanstående boenden.

Solnaborna har möjlighet att välja sin utförare av hemtjänst. Valfriheten är upphandlad enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Per den 31 december 2016 fanns 22 utförare av hemtjänst i staden. Av dessa är 21 utförare privata och en drivs i kommunal regi.

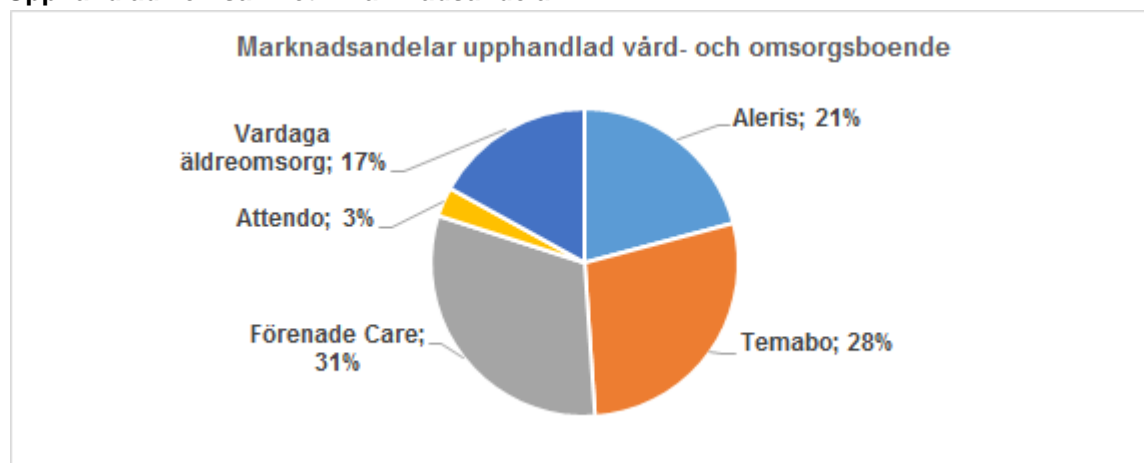
Inom LSS-verksamheten finns 20 boendeplatser som drivs på entreprenad och 29 boendeplatser som drivs i egen regi. Dessutom finns inom staden 18 boendeplatser som är upphandlade enligt LOV. Därutöver köper omvårdnadsnämnden enstaka platser i andra kommuner motsvarande 41 platser. De flesta är direktupphandlade. Totalt fanns vid årsskiftet 108 personer boende enligt LSS.

Inom daglig verksamhet bedrivs i staden 63 platser upphandlade enligt LOV. Utöver dessa platser köper omvårdnadsnämnden enstaka platser i andra kommuner motsvarande 105 platser. För insatserna korttidstillsyn och korttidsvistelse köper nämnden 30 respektive 36 platser.

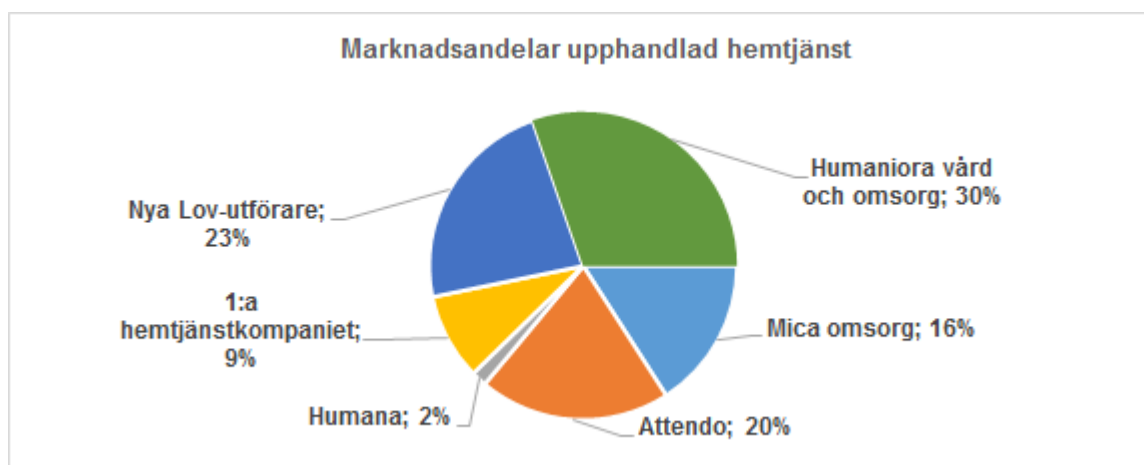
Totalt har omvårdnadsnämnden köpt entreprenader och verksamhet för 664,7 mkr, vilket är en ökning med 39,9 mkr jämfört med föregående år.

Förändringen beror på indexökningar inom vård- och omsorgsboende, hemtjänst och LSS-verksamhet 12,2 mkr. Volymökningar inom LSS-verksamhet 15,8 mkr, vård- och omsorgsboende 5,3 mkr, boendestöd 1,1 mkr, övrig verksamhet 0,4 mkr och upphandlad hemtjänst 4,3 mkr. Den förhållandevis låga volymökningen inom hemtjänsten beror på att hemtjänst driven av egen regi ökat sin andel av antal kunder. Installation och service av trygghetslarm upphandlades under 2016 och köps som extern tjänst, vilket medför 0,8 mkr högre kostnad jämfört med 2015.

Upphandlad verksamhet - marknadsandelar

Förenade Care har störst marknadsandel när det gäller upphandlade vård- och omsorgsboenden. Förenade Care driver Polhemsgården och Björkgården. Temabo är näst störst och driver Berga och Oskarsro. Därefter kommer Aleris som driver Tryggheten och Hallen. Vardaga äldreomsorg driver Ametisten och Attendo driver Frösunda. Attendos marknadsandel har minskat jämfört med föregående år (2015: 8 procent) i och med att avtalet för Frösunda gick ut 30 november 2016. Fr.o.m. 1 december 2016 har Attendo ett avvecklingsavtal för demensplatserna på boendet.

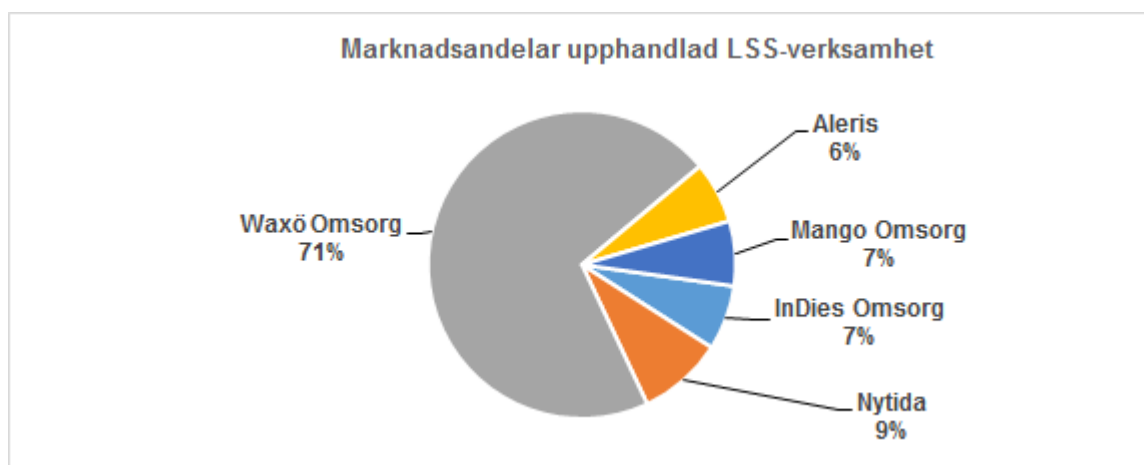

Humaniora vård och omsorg, det kommunala alternativet har störst marknadsandel inom hemtjänsten, 30 procent. Därefter kommer nya LOV-utförare som tillsammans har en marknadsandel på 23 procent. Attendo har en marknadsandel motsvarande 20 procent och Mica omsorg en marknadsandel på 16 procent. Därefter kommer 1:a hemtjänstkompaniet med 9 procent och Humana hemtjänst med 2 procent.

Attendo har ökat sin marknadsandel med 3 procent jämfört med 17 procent 2015. Attendo tog över Humana hemtjänst 1 mars 2016. Humaniora vård och omsorg har ökat sin marknadsandel med 1 procent jämfört med 29 procent 2015. Nya LOV-utförare har ökat sin marknadsandel med 3 procent jämfört med 20 procent 2015.

Mica omsorg har oförändrad marknadsandel jämfört med 2015. 1:a hemtjänstkompaniet har minskat sin marknadsandel med 1 procent jämfört med 2015.

I samband med att LOV infördes 1 november 2010 inom hemtjänsten har antalet utförare successivt ökat. Under 2016 har det både tillkommit och avslutats hemtjänstutförare. Totalt finns det nu 22 utförare av hemtjänst att välja mellan för personer som fått hemtjänst beviljad.

Den upphandlade LSS-verksamheten består av boende för vuxna samt daglig verksamhet. Waxö Omsorg är störst med 71 procent och driver gruppboendena Storgatan 50 och Centrumslingan 45 samt dagliga verksamheterna Solna dagcenter, Lilla Ateljen, Vingen och Hagavillan.

Nytida har en marknadsandel på 9 procent och driver gruppboendena Andersvägen 3B. InDies Omsorg och Mango Omsorg har båda 7 procent och driver Spårvägen 6 respektive Jungfrudansen 19B. Aleris driver gruppboendena Algatan 5 och har en marknadsandel på 6 procent.

Köp av huvudverksamhet (tkr)

Konto	2015	2016	Förändring
Konto 463 (Köp av huvudverksamhet)	-624 780	-664 654	6,4 %

Verksamhetens intäkter

Nämndens intäkter har ökat med 15,3 procent under perioden jämfört med motsvarande period 2015.

Förändringen av intäkterna beror huvudsakligen på högre statsbidrag från Socialstyrelsen för bl.a. ökad bemanning inom äldreomsorgen, omvårdnadslyftet, kunskapsutveckling för baspersonal inom äldre- och funktionshindersonsorgen, prestationsbaserad ersättning, samt högre intern ersättning till Humaniora hemtjänst p.g.a. volymökning och indexuppräknings. I förändringen ingår även en minskad ersättning från försäkringskassan p.g.a. färre brukare i personlig assistans utförd i egen regi samt statsbidrag för nyanlända.

Utfall intäkter 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 3 och 8 (Intäkter)	203 911	235 033	15,3 %

Investeringsutfall

Nämndens investeringsutgifter för 2016 är 1,8 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget på 1,0 mkr. Överskottet beror främst på att medel för digitala läs steg 1 inom hemtjänsten ej förbrukas helt p.g.a. senare start.

Investeringarna har främst använts för renovering av tre lägenheter i två LSS-gruppboendestäder, renovering av två LSS-lägenheter, takliftar till Berga vård- och omsorgsboende, armaturer, ny scen och trädgårdsmöbler till Skoga vård- och omsorgsboende. Veranda till Sockerbitens seniorträff samt projektutgift i samband med ansökan om projektmedel för införande av digitala nycklar.

Nämndens investeringsutgifter är 0,4 mkr högre jämfört med 2015, vilket förklaras av högre utgifter för renovering av lägenheter i LSS-gruppboendestäder.

Investeringsredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens inkomster	0	0	0	0	0
Verksamhetens utgifter	-1 417	-2 840	-1 864	976	-447
Nettoutgifter	-1 417	-2 840	-1 864	976	-447

Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering

Omvårdnadsnämndens arbete med att utveckla kvaliteten inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning och inom äldreomsorgen har hög prioritet och ställer stora krav på kravställande, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheterna.

Avtalsuppföljningar

Avtalsuppföljningar följer omvårdnadsnämndens uppföljningsplan för 2016 och visar att utförarna följer avtalen och att en kvalitetsutveckling sker i verksamheterna.

Samverkan

Samverkan med utförare och andra samverkansparter sker regelbundet i form av nätverksträffar och arbetsgrupper.

Omvårdnadsförvaltningen ser den framtida kompetensförsörjningen som en strategisk fråga. Det är viktigt att bl.a. undersköterskeutbildningen håller hög kvalitet och motsvarar kraven och behoven i verksamheterna. Consensus vårdgymnasium samt yrkeshögskola i partnerskap med Solna stad är certifierat som ett Vård och omsorgscollege. Samarbetet i Vård -och omsorgscollege sker i form av bl.a. lokala och regionala styrgrupper där representanter från förvaltningen samt representanter från flera av utförarna på vård- och omsorgsboenden deltar. Förutom frågor om utbildningens innehåll och kvalitet arbetar styrgrupperna för att öka vård- och omsorgsyrkenas attraktionskraft.

Omvårdnadsakademien

Omvårdnadsakademien är omvårdnadsförvaltningens forum för att säkra kvalitetsutvecklingen av vården och omsorgen. Omvårdnadsakademins övergripande mål är att verka för en vård och omsorg av hög kvalitet. Omvårdnadsakademins verksamhet är organiserad i en Äldreakademi och en Omsorgsakademi.

Omvårdnadsakademien arbetar för en långsiktig kunskapsutveckling genom att initiera och uppmuntra utbildning och utveckling. Inom Omvårdnadsakademien samordnas förvaltningens satsningar på utbildning och utveckling. Samverkan med högskolor och FoU-enheter är betydelsefullt och sker regelbundet i respektive akademis styrelse. Resultat av utvecklingsprojekt och forskning ska komma de äldre och personer med funktionsnedsättning till del.

Äldreakademien

Omvårdnadsförvaltningens satsningar på utveckling och utbildning inom äldreomsorgen samordnas i Äldreakademien. I Äldreakademien samarbetar omvårdnadsförvaltningen med FOU nu, Consensum vårdgymnasium samt yrkeshögskola och Karolinska Institutet. För att de äldre ska ha möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka Äldreakademins arbete sitter även representanter från Solna stads Äldreforum i Äldreakademins styrelse. Genom att utveckla samarbetet mellan praktisk verksamhet och forskning stärks förutsättningarna för en aktiv kunskapsutveckling.

Omsorgsakademien

Omvårdnadsförvaltningens satsningar på utveckling och utbildning inom omsorgen om personer med funktionsnedsättningar samordnas i Omsorgsakademien. I Omsorgsakademien samarbetar omvårdnadsförvaltningen med FoU Södertörn, Consensum vårdgymnasium samt yrkeshögskola och FOU nu. För att personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka Omsorgsakademins styrelse är Solna stads handikappkonsulent med i Omsorgsakademins styrelse.

Nationella kvalitetsregistren

Utförarna på vård- och omsorgsboendena fortsätter att göra registreringar i tre nationella kvalitetsregister; Palliativa registret, Senior Alert och BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom). Utbildning i och uppföljning av registrering i kvalitetsregistren sker regelbundet. Under våren har omvårdnadsförvaltningens demenskoordinator hållit en utbildning i BPSD-registret. De nationella kvalitetsregistren möjliggör lärande och ständigt förbättringsarbete. Registren byggs upp av de professionella yrkesgrupper som själva ska ha nytta av dem i sin yrkesvardag.

Omvårdnadslyftet

Satsningen på validering och utbildning av vårdbiträden till motsvarande undersköterskekompetens har fortsatt även under 2016. Utbildningen berör alla verksamhetsområden. Under hösten har utbildningssatsningen avslutats och 250 personer har fått undersköterskeexamen. Utbildningssatsningen påbörjades 2012.

Metodstöd i förbättringsarbete

Omvårdnadsförvaltningen har även under 2016 erbjudit verksamheterna inom såväl äldreomsorgen som inom funktionshinderområdet ett metodstöd i förbättringsarbete. Satsningen görs i samarbete med Karolinska Institutet (Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin). Det är 16 verksamheter som har deltagit.

Utbildning i brand- och säkerhetsarbete

Förvaltningens satsning på brand- och säkerhetsarbete i verksamheterna har fortsatt under året med utbildning för chefer på vård- och omsorgsboenden. Dessutom har förvaltningen startat utbildningar för brandkontrollanter i användning av REQS, ett verksamhetssystem för kontroll av det systematiska brandskyddsarbetet, SBA.

Utbildning för hemtjänstpersonal

Hemtjänstpersonal har under våren erbjudits en heldagsutbildning i samverkan med landstinget med föreläsningar i olika ämnen som berör det dagliga arbetet.

Workshop om boendestöd

Inom verksamhetsområdet boendestöd har tre workshops genomförts. Det har varit en workshop för utförare inom boendestöd, en workshop för avdelningen för myndighetsutövning och en gemensam workshop för utförare och avdelningen för myndighetsutövning. Syftet har varit att få en samsyn gällande beställning och utförande av insatsen boendestöd.

Metodstöd i dokumentation

Handläggare på myndighetsavdelningen har fått metodstöd i dokumentation. Handläggare inom SoL gällande

”Äldres behov i centrum” samt handläggare inom LSS gällande ICF-klassifikationer.

Klagomål och synpunkter

Under året har förvaltningen tagit emot 51 klagomål jämfört med 2015 inkom 39 klagomål och 2014 inkom 57 klagomål. De flesta klagomålen gäller vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Förvaltningen begär återkoppling från utföraren på vidtagna åtgärder när klagomål inkommer. Kontakt tas alltid med den kund/närstående som klagomålet gäller.

Kvalitetsdeklarationer

Omvårdnadsnämnden har sedan tidigare antagit 14 kvalitetsdeklarationer med värdighetsgarantier. Uppföljning av kvalitetsdeklarationerna görs i samband med avtalsuppföljningarna.

Stratsys kvalitetsledningssystem

Under året har förvaltningen påbörjat införande av Stratsys kvalitetsledningssystem – ett verktyg som används för det systematiska kvalitetsarbetet inom omvårdnadsförvaltningen. Enligt SOSFS 2011:9 ska vårdgivare eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten.

Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Med stöd av det ska man kunna, planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra sin verksamhet.

SIQ, Svensk kvalitet

För att förbättra upphandlings- och uppföljningsmetodiken har medarbetarna i staben för kvalitetsutveckling påbörjat en utbildning i SIQ, Svensk kvalitet. Syftet är att förbättra förfrågningsunderlagen och utvärderingsmodellen för antagande av utförare samt uppföljningen av ingångna avtal.

Tvärsektoriella frågor

Internationellt

Omvårdnadsnämndens arbete med de internationella frågorna ska harmonisera med målarbetet, bidra till Solna stads vision och vara en del av stadens kvalitets och verksamhetsutveckling. Nedan följer en beskrivning av några aktiviteter som är direkt kopplade mot målen, samarbete, trygghet och god kvalitet.

Inom det internationella området fortsätter förvaltningen sitt arbete att genom internationellt erfarenhetsutbyte utarbeta metoder och verktyg för att försöka få fler personer med funktionsnedsättning i sysselsättning. Enligt en utarbetad plan deltar förvaltningen aktivt i det tematiska undernätverket *social inclusion* som är en del av ENSA (European Network of Social Authorities). Målsättningen är ett fördjupat samarbete med andra regioner i Europa kring gemensamma frågor.

I juni deltog medarbetare från förvaltningens förebyggande verksamhet samt från avdelningen för myndighetsutövning, LSS enheten i ENSAs konferens i Rotterdam. Konferensen *Innovation in Care - better chances and opportunities for all citizens* går helt i linje med förvaltningens förebyggande verksamhet och förvaltningens arbete för att få fler personer med funktionsnedsättning i arbete. Konferensen lyfte bland annat frågan om hur vi kan öka förutsättningarna för ett aktivt hälsosamt åldrande för alla utifrån ett lika deltagande på lika villkor. Två medarbetare från avdelningen för myndighetsutövning höll ett anförande om hur Solna arbetar med sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Som ett gott exempel lyftes stadens arbete med sommarjobb för ungdomar där även ungdomar med funktionsnedsättning inkluderas.

Välfärdsteknik är ett prioriterat område inom förvaltningen och syftar till att höja kvaliteten i vård och omsorg, skapa effektivare arbetssätt samt underlätta rekrytering av chefer och vårdpersonal. I maj reste 10 medarbetare från omvårdnadsförvaltningen till Gladsaxe. Gladsaxe har kommit långt i sin utveckling av välfärdstekniken och syftet med resan var att ta del av deras erfarenheter, få nya infallsvinklar i införandet av välfärdsteknik samt skapa kontakter med kollegor i Gladsaxe.

Likabehandling

Omvårdnadsnämndens arbete med likabehandling ska harmonisera med målarbetet, bidra till Solna stads vision och vara en del av stadens kvalitets och verksamhetsutveckling. Nedan följer en beskrivning av några aktiviteter som är direkt kopplade mot målen, gott bemötande, trygghet, samverkan och god kvalitet.

Under perioden har förvaltningen fortsatt sitt arbete för att stödja personer med funktionsnedsättning. Det gäller både för att öka anställningsbarhet och för att utveckla metoder med syftet att kunna leva ett så självständigt som möjligt.

Solna stads likabehandlingskommitté tilldelade två av omvårdnadsförvaltningens medarbetare vid avdelningen för myndighetsutövning 2016 års likabehandlingspris. I sin motivering skriver kommittén att priset utdelas för arbetet med att hjälpa personer med kognitiv funktionsnedsättning och psykiatrisk problematik närmare jobb och sysselsättning samt att medarbetarna genom sitt arbete bidragit till att Solnas arbete ligger i framkant i ett internationellt perspektiv.

Arbetet mot våld i nära relation som riktar sig både till äldre och till personer med funktionsnedsättning fortsätter. Samverkansrutiner finns för personer som är aktuella både inom omvårdnadsförvaltningen och socialförvaltningen. Det har även tagits fram en broschyr om våld i nära relationer på lättläst svenska, i samarbete med stadens kommunikationsavdelning.

Arbetet för att öka medvetenheten kring jämställdhet och genus är delar av det ordinarie arbetssättet på avdelningen för myndighetsutövning. Det sker både genom utbildningsinsatser, praktiska övningar och avidentifiering av kön och ålder vid ärendedragningar. Handläggarna har utbildning i normkritiskt tänkande, likabehandling och kränkande särbehandling.

Information om avdelningens likabehandlingsarbete ingår som en naturlig del i introduktion av nyanställda.

Upphandling enligt lagen om valfrihetssystem innebär för äldre och personer med funktionsnedsättning självbestämmande och en ökad valfrihet i valet av utförare av beviljade insatser.

Nämndens arbete för att öka hälsa, välbefinnande och livsglädje hos äldre fortsätter. Det sker bland annat genom samverkan med frivilligorganisationer och andra volontärer och har som syfte att bryta social isolering, ge social stimulans och erbjuda friskvård eller kulturaktiviteter. Nytt samverkansavtal finns för driften av cafeteria på seniorträffen Ankaret med SPF Solrosen, Lions och föreningen Ett levande Hagalund.

Miljö

I juni 2015 fattade Kommunstyrelsen ny strategi för Solna stads miljöarbete 2016-2019. För att uppnå de övergripande målen för miljöarbetet ska stadens verksamheter fokusera på områdena en hållbar stadsutveckling, effektiv resursanvändning och en god livsmiljö för hälsa och välbefinnande.

För att säkerställa de övergripande målen för miljöarbetet i staden arbetar förvaltningen bland annat för att minska användandet av bilar, genom inköp av tjänstecyklar och elcyklar. Vid uppföljning av verksamheten och vid samverkansmöten med hemtjänstutförarna pågår kontinuerlig dialog om köp/leasing av bilar som drivs med förnyelsebara bränslen eller el.

För att minimera mängden av avfall har förvaltning fortsatt med källsortering och målsättning är att fler verksamheter även ska börja sortera matavfall. Förvaltningen fortsätter också med energibesparande åtgärder genom utbyte av befintliga armaturer, byte till LED-lampor och i vissa verksamheter behovsanpassad närvarostyrd belysning.

För att skapa en god livsmiljö för hälsa och välbefinnande pågår arbete för att förbättra både inom- och utomhusmiljöerna. Tillgänglighet, ventilation och temperatur ses över i de fastigheter där nämnden har verksamhet. För att öka de äldres trivsel och välmående har utemiljöer vid vård- och omsorgsboenden setts över bland annat genom inköp av anpassade möbler och växter.

För ökad kännedom om miljöpåverkan i vardagen erbjuds samtliga anställda grundläggande miljöutbildning. Under 2016 har 50 medarbetare genomgått miljöutbildning i två steg på Överjärva gård. 10 nya elcyklar har köpt in och förvaltningen fortsätter att köpa ekologiskt och rättvisemärkt kaffe och te.

Medarbetare

Förebyggande hälsoarbete

Både stadens HR-policy och strategi samt "Projektet Hållbar arbetshälsa" är viktiga delar i arbetsmiljöarbetet för att skapa ett förhållningssätt som både stimulerar till en god och hållbar arbetshälsa, en stimulerande arbetsmiljö och ett aktivt förebyggande arbete. För det krävs kunskap och kompetens hos både medarbetare och chefer. Exempel på bra utbildningar som genomförts under 2016 är ökad kunskap i risk- och missbruk, bemötande av personer med psykisk ohälsa samt utbildning i kommunikation.

Dessutom finns rutiner och checklistor vid som exempel sjukfrånvaro och därtill ett mycket gott samarbete med stadens HR-avdelning och företagshälsovård.

Medarbetarundersökning - Hållbart medarbetarengagemang

Staden genomför årligen en medarbetarundersökning. För omvårdnadsförvaltningens del visar även årets resultat på fortsatta höga indexvärden (81) och hög svarsfrekvens (87%). Om vi ser till omvårdnadsförvaltningens resultat över åren (2013 - 2016) så kan vi notera en hållbarhet som över tid visar på ett högt medarbetarengagemang med indexvärden som pendlat mellan 80 och 82.

Av 2016 års resultat visar det sig att flertalet medarbetare ser arbetet som meningsfullt och ser fram emot att gå till jobbet. Dessutom anser flertalet att de lär nytt och utvecklas på jobbet. Många anser sig vara insatta i verksamhetens mål och över 80 procent har arbetat med resultatet från förra året.

Medarbetarskap i partnerskap fortsättning på Ledarskap i partnerskap

En växande och föränderlig stad ställer krav på ledarskap och medarbetarskap. Ledarskapsprogrammet Ledarskap i partnerskap med fokus på kommunikation och samarbete har genomförts för alla chefer sedan 2013. Med Medarbetarskap i partnerskap fortsätter det arbetet även bland övriga medarbetare i staden. Satsningen är ett viktigt led i att bygga nätverk och skapa förutsättningar för samarbete över förvaltningsgränserna. Utvecklingsprogrammet består av tre delar och förvaltningen har under året deltagit i en arbetsgrupp för att sjösätta denna stora satsning.

Den första delen; **Medarbetarskap i Solna stad** är en film som handlar om vikten av samarbete och samverkan mellan stadens verksamheter och medarbetare. Filmen spelades in under maj/juni och från omvårdnadsförvaltning deltog medarbetare från Humaniora hemtjänst och från Hälso- och sjukvårdsteamet LSS. Filmen visades i Filmstaden Råsunda i september 2016.

Den andra delen; **Medarbetarskap i partnerskap** genomförs under två utbildningstillfällen för alla medarbetare i staden. Varje utbildningstillfälle omfattar tre timmar och genomförs i blandade grupper från alla förvaltningar. Teman för de två tillfällena är; **Det hållbara partnerskapet** och **Det uppskattande förhållningssättet**. Tillfällena leds av internutbildare, cirka 30 stycken. Från omvårdnadsförvaltningen har fem medarbetare utbildats för uppdraget. Medarbetarskap i partnerskap startade i oktober 2016 och är tänkt att pågå till och med augusti 2017.

Den tredje delen; **Min yrkesroll i Solna stad** är avsedd framförallt för stora yrkesgrupper. För omvårdnadsförvaltningen handlar det i första hand om undersköterskor och vårdbiträden. Innehållet kommer att tas fram utifrån specifika behov för respektive yrkesgrupp. Utgångspunkten kommer att vara hur ökad yrkes stolthet kan nås på arbetsplatsen men även hur var och en kan bidra till ett uppskattande förhållningssätt. Planerad start är hösten 2017.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för omvårdnadsförvaltningen 2016 är 7,2 procent och i jämförelse med 2015 har den ökat från 6,3 till 7,2 procent. Motsvarande sjukfrånvarostatistik för Solna stad är 6,0 procent och har ökat från 5,7 till 6,0 procent.

Inom några av förvaltningens största arbetsplatser har det skett en ökning av sjukfrånvaron medans andra arbetsplatser exempelvis personlig assistans har haft en betydande minskning från 2,9 procent till 2,1 procent.

Inom förvaltningen pågår ett strukturerat arbete med fokus på faktorer som bidrar till ökad hälsa och till hållbar arbetshälsa över tid med aktiviteter som främjar, förebygger och rehabiliterar på organisations-, grupp- och på individnivå. Arbetet kommer att än mer intensifieras under 2017 i syfte att skapa en hållbar organisation.

Framtida utmaningar och förändringar

Befolkningsutveckling

Befolkningsökningen de närmsta åren, främst i åldersgrupperna 20 – 64 år, kan komma att påverka behovet av LSS-insatserna boende med särskilt stöd och daglig verksamhet. De är troligt att när denna åldersgrupp ökar så kommer det även att finnas personer med behov av dessa insatser. Det krävs lång planering för att möta behovet av framför allt boende. Förvaltningen ser det som angeläget att behovet av gruppboende och serviceboenden finns med vid planeringen av nya bostadsområden. I dagsläget bedöms behovet vara ett nytt grupp- eller serviceboende per år. Fler boenden på hemmaplan minskar volymkostnadsökningen.

Det finns även behov av flera platser i vård- och omsorgsboende från omkring 2022.

Rekrytering

Det har blivit svårare att rekrytera erfarna socionomer (biståndshandläggare och LSS-handläggare) till äldreomsorgen och omsorgen av personer med funktionsnedsättning. Även sjuksköterskor till vård och omsorgsboendena är svårrekryterade.

Fortsatt kompetenshöjning

Kompetensutveckling och kompetenshöjning inom vård och omsorg är viktiga ingredienser för att både bibehålla och utveckla kvaliteten i verksamheterna. För det krävs medarbetare som har aktuell kompetens för uppdraget. Det är därför viktigt att utbilda till både undersköterskor och specialistsjuksköterskor.

Välfärdstekniken

Digitalisering har stor påverkan på omvårdnadsnämndens ansvarsområde och verksamheterna behöver anpassas till utvecklingen. Den digitala utvecklingen ger möjligheter till att höja kvaliteten på vård och omsorg, skapa effektivare arbetssätt samt underlätta rekrytering av chefer och vårdpersonal i framtiden. Några exempel är digitala trygghetslarm, digitala lås, nattinsyn med kamera, tillsynsbesök dagtid med kamera och vårdplanering via kamera.

Utredning om "utskrivning från slutenvård" (SOU 2015:20)

En ny lag kommer eventuellt att införas under 2017 eller 2018. Det nya lagförslaget innehåller nytt betalningsansvar och snabbare hemskrivning från slutenvården. Lagändringen innebär färre dagar innan betalningsansvar övergår till kommunen, vilket innebär korta planerings- och beställningstider för de kommunala insatserna. Det innebär även ett helt nytt arbetssätt för såväl kommuner och landsting. Nya lokala samverkansrutiner behöver upparbetas inom Stockholms län för att utskrivningen från slutenvården ska vara trygg och säker för den enskilde individen. Förändringen kan även komma att kräva en helt ny organisation av avdelningen för myndighetsutövning vilket skulle kunna innebära helgbemanning av biståndshandläggare. En snabbare utskrivning från slutenvården kan även betyda att staden får ett ökat behov av korttidsplatser.

Hemsjukvård i ordinärt boende

Förändrat huvudmannaskap för den basala hemsjukvården i ordinärt boende. Stockholms län är ensam om att inte ha genomfört kommunaliseringen och det är sannolikt att en kommunalisering kommer inom den närmaste tiden.

Insatser enligt LSS

Försäkringskassans ändrade riktlinjer för beslut om personligassistent är en stor ekonomisk utmaning för staden. Allt fler personer får sin assistans indragen och den enskildes behov blir därför en kommunal angelägenhet.

Konkurrensutsättning

Uppföljning av konkurrensplan

Verksamhetsområde / Avtal	Uppföljning
Entreprenadavtal	Inga avtal var föremål för förnyelse eller omförhandling.
LOV hemtjänst	3 hemtjänstföretag sade upp sina avtal. Inga nya företag tillkom.
LOV daglig verksamhet och korttidsvistelse enligt LSS	5 nya avtal.
Boendestöd	1 nytt avtal
Vård- och omsorgsboende	1 nytt avtal och 1 avtal avslutat automatiskt.

Internkontroll

Internkontrollplanen är framtagen utifrån en systematisk risk- och väsentlighetsbedömning utifrån tre kontrollmål; sannolikhet, konsekvens och riskindex. De riskområden som bedöms som väsentligast har tagits med i 2016 års internkontrollplan.

Utifrån stadens riktlinjer när det gäller internkontrollen har förvaltningen under året genomfört kontroller och uppföljningar i enlighet med nämndens internkontrollplan.

Den samlade bedömningen utifrån genomförda kontroller och uppföljningar visar på en tillfredsställande internkontroll inom nämndens ansvarsområde.

Uppföljning av internkontrollplan

Process/rutin	Kontrollmoment	Resultat, åtgärder
Budgetuppföljning	Uppföljning enligt stadens anvisningar för månadsuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisningar. Resultatet sammanställs och föredras i nämnden.	Rapportering har skett till nämnden och kommunfullmäktige genom delårsrapporter med prognoser per april och augusti. Till nämnden har även rapportering skett genom budgetuppföljningar per mars och oktober. Månadsrapporter har redovisats till KS-beredningen två gånger. Årets resultat blev ett underskott på 13,4 mkr vilket motsvarar 1,6 % av budget. Underskottet beror främst på volymökningar.
Ekonomi/entreprenörer	Kreditbevakning genom kreditbevakningsföretaget CreditSafe löpande samt vid behov. Avtal- och entreprenaduppföljning enligt stadens anvisningar. Redovisas i årsredovisningen.	Omvårdnadsförvaltningen har kreditbevakning av 13 företag genom företaget Creditsafe. Information om förändringar sker löpande från CreditSafe. Utifrån den informationen har kontroll skett av enstaka företag. Förutom dessa uppföljningar tas även kontakt direkt med företag där det kan finnas behov av ytterligare upplysningar och information. Inget företag har varit aktuellt för detta under 2016.
Redovisning/felaktiga utbetalningar	Två stickprovskontroller av representation och gåvor. Kontroll enligt stadens anvisningar. Resultatet redovisas i delårsrapport och i årsredovisningen.	Stickprovskontroll har genomförts två gånger under året. Resultatet bedöms som tillfredsställande. För att ytterligare förbättra kvaliteten har information skett vid ekonomiträff för fakturahandläggare.
Kvalitet/utförare	Kontroll av att verksamheter drivs enligt gällande avtal och överenskommelser genom avtalsuppföljningar en gång per år. Resultatet föredras i nämnden och redovisas i årsredovisningen.	Uppföljningsplanen har följts för 2016. Avtalsuppföljningar och brukarundersökningar visar att verksamheterna har följt ingångna avtal och överenskommelser. Utförarna upprättar utvecklingsplaner för de områden som behöver förbättras och/eller utvecklas. I sina kvalitetsberättelser beskriver utförarna vilka åtgärder som vidtagits och hur långt verksamheten kommit i sitt förbättringsarbete.
LSS-boende	Kontroll över utbyggnadsbehov, förändringar eller inriktning av boendeformer genom behovsprognos en gång per år och genom uppföljning av ej verkställda gynnande beslut. Behovsprognos sammanställs och föredras i nämnden en gång per år. Ej verkställda gynnande beslut redovisas i arbetsutskottet en gång per månad. Resultatet sammanställs och redovisas i årsredovisningen.	System och metod för behovsprognos togs fram under hösten 2015 och har under 2016 använts kontinuerligt och redovisats för nämnden. Under året har 13 nya personer fått beslut om bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. Fem av dessa kunde verkställas inom tre månader utanför Solna. En person flyttade från Solna och en person tog tillbaka sin ansökan. Sex personer väntar på att få sina beslut verkställda, två av dessa har ännu inte fått något erbjudande. Övriga fyra personer har fått erbjudande utanför Solna men tackat nej. Inga dröjsmål med verkställighet har medfört att nämnden ålagts sanktionsavgifter.
Vård- och omsorgsboende	Kontroll över behov av förändring och/eller inriktning av boendeformer genom behovsprognos och uppföljning av ej verkställda gynnande beslut. Behovsprognos föredras i nämnden en gång per år. Ej verkställda gynnande beslut redovisas i arbetsutskottet en gång per månad. Resultatet sammanställs och redovisas i årsredovisningen.	Behovsprognos har gjorts för 2017-2025. Under året har 6 platser tillskapats på Hallens vård- och omsorgsboende genom ombyggnation av korttidsplatser. På Frösunda vård- och omsorgsboende har 7 platser avvecklats under året enligt tidigare avvecklingsavtal. Samtliga personer som beviljats plats på vård- och omsorgsboende under 2016 har fått detta verkställt inom tre månader, om de inte själva valt en specifik plats, i så fall kan verkställigheten dröjt längre.
Rapportering enligt lex Sarah	Kontroll av att hemtjänstföretagen håller tidsgränserna enligt gällande anvisning genom granskning av samtliga till förvaltningen inkomna rapporter. Resultatet sammanställs och redovisas i årsredovisningen.	Enligt anvisning ska hemtjänstföretagen samma eller nästföljande vardag rapportera till förvaltningen händelser som ska utredas enligt SoL eller LSS. Under året har nio rapporter inkommit. Rapportering har skett enligt stadens anvisningar.
Åtkomst till	Kontroll av att loggkontroller gällande HSL-	Stickprovskontroller har genomförts enligt

Process/rutin	Kontrollmoment	Resultat, åtgärder
uppgifter i enskildas dokumentation i vård- och omsorgsboende - entreprenörer	och SoL-dokumentation genomförs enligt förvaltningens anvisning och riktlinjer. Resultatet redovisas i patientsäkerhetsberättelse som föredras i nämnd samt i årsredovisningen.	gällande rutin. Resultatet redovisas i patientsäkerhetsberättelsen.
Systematiskt brandskyddsarbete och risk- och säkerhetsanalys för vård- och omsorgsboende	Kontroll av att utförarna följer rutiner för brandsäkerhet och av att risk- och säkerhetsanalys görs genom enkäter och intervjuer med verksamhetscheferna. Resultat sammanställs och föredras i nämnden en gång per år. Redovisning i årsredovisningen.	En enkätundersökning samt platsbesök har genomförts under 2016. Uppföljningen visar att samtliga verksamheter följer rutinerna för det systematiska brandskyddsarbetet och rutinerna för risk- och säkerhetsarbetet. Några verksamheter kommer under 2017 att få utbildningsinsatser för genomgång och planering av sin brandorganisation. Tillsynen visar att samverkansrutinerna följs.
Övertagande av hälso- och sjukvård i LSS-boende och daglig verksamhet.	Kontroll av att samverkansrutinerna följs. Redovisning i patientsäkerhetsberättelse och i årsredovisningen.	
Införande av digitalt larm i vård- och omsorgsboende.	Kontroll av att projektplanen följs. Redovisning i årsredovisningen.	Införandet av digitalt larm på vård- och omsorgsboenden har följt tidsplanen för 2016.
Internkontroll	Att internkontrollplan revideras en gång per år utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. Redovisas i verksamhetsplan och budget.	Internkontrollplan upprättad för 2017 utifrån genomförd risk- och väsentlighetsbedömning. Ingår i nämndens verksamhetsplan och budget.

Verksamhetsmått

	Not	2016	2015	2014
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE				
Boende på vård- och omsorgsboende				
Antal personer som haft insats under året		832	868	896
Andel kvinnor/män %		68/32	68/32	68/32
Boende på korttidsplats/växelvård				
Antal personer som haft insats under året		171	230	224
Andel kvinnor/män %		59/41	56/44	56/44
Bruttokostnad/dygn i vård- och omsorgsboende 100% beläggning				
Demenscentra, kr		1 857	1 814	1 778
Egen regi, kr		1 676	1 639	1 643
Entreprenad, kr		1 674	1 637	1 600
HEMTJÄNST				
Hemtjänstkunder				
Antal kunder som haft insats under året		1 595	1 580	1 607
Andel kvinnor/män %		68/32	67/33	66/34
Antal byten av hemtjänstföretag		86	81	112
Bruttokostnad/utförd hemtjänsttimme				
Hemtjänst i egen regi enl LOV, kr		373	369	368
Entreprenad, kr		374	368	361
LSS				
Antal personer med LSS-insats		321	304	297
Antal verkställda beslut		481	459	461
Antal insatser i genomsnitt per person		1,51	1,51	1,55
Antal personer med LASS-beslut		77	79	78
Bruttokostnad/dygn, LSS vuxna				
Entreprenad, kr	1)	2 572	2 434	2 435
Externa platser, kr	2)	3 840	3 732	3 906
Egen regi, kr	3), 4)	2 219	2 331	2 420
Bruttokostnad/dag daglig verksamhet				

	Not	2016	2015	2014
Entreprenad, kr		1 200	1 177	1 152
Externa platser, kr	5)	1 130	1 072	1 201

1) nytt LOV-antal för en gruppbostad med högre dygnspris

2) nyckeltal 2015 rättat p.g.a. fel redovisat belopp i bokslut 2015

3) en gruppbostad har tidvis haft tomma platser i samband med renovering av lägenheter

4) nyckeltal 2014 rättat p.g.a. fel redovisat belopp i bokslut 2014

5) fler platser med högre dygnspris